

EKSAMIKEVAD: abituriendid kirjutasi eile küpsuskirjandi, mis andis avalöögi riigieksamitele

Reaalkooli lõpetajad valisid vabateema

15 497 abiturienti kirjutas eile küpsuskirjandi, mille hinded selguvad juunikuus.

VICTORIA PARMAS

Kell on 15.20, kui Tallinna Reaalkooli abiturient Kaur Kivirähk oma kirjandi lauale paneb. Tema on töö lõpetanud ja esimene riigieksam seljataga.

Nüüd võib oma tööd alustada üleriigiline eksamikomisjon. Alles 20. juuni paiku selgub, mitme palli vääriliseks komisjon Kaur Kivirähki mõtted hindab.

Tallinna Reaalkooli aula ukse taga sumiseb kirjandikirjutajatest. Pea igäühel näpu otsas krabisev kilekotike, kust paistavad banaanid, Vichy ja Coca pudelid ning igat sorti küpsised ja šokolaad.

“Kuhu?” küsib lakooniliselt kahemeetrine noormees, kellel on ühes käes pass ja teises šokolaad. Õpetaja viitab käega saali tagumisse otsa ja noormees läheb näidatud kohale. Samas uurib õpetaja lühemat kasvu noormehelt, kas tal süüa polegi kaasas. “Ma sõin juba hommikul,” teatab abiturient.

Põgene, vaba laps

Kirjandi alguseni on jäänud 15 minutit, kuid Aglet pole ikka veel. Õpetajad vaatavad üksteisele küsivalt otsa, kuid juba jooksebki tüdruk trepist üles. “Noh, jõudsid,” ütleb tema eesti keele õpetaja kergendatult ohates. Kõik õpilased on kohal ja saali uks pannakse kinni.

Reaalkooli õpilased on oma joogid ja suupisted lauale asetanud, noormehed lipsud kaelast ja päikesepillid eest võtnud ning kõiki kuulavad õpetaja viimaseid selgitusi. Saalisolijad avavad oma mullijoogi pudelid, et hiljem mitte keskendumisvaikust segada.

Rohelisele paberile tuleb kirjutada mustand ja puhtandi jaoks jääb valge leht. “Mustandit ei tohi enne puhtandi kirjutamist lahti rebida. Rohelise pastapliiatsiga ei tohi kirjutada. Välja kõndige kikivarvul,” manitseb õpetaja.

Siis kõlab raadiost Peeter Tooma mahedahääline “Põgene, vaba laps, see on ainus võimalus”. Põgeneda pole enam kuhugi.

Kell 10 tervitab raadio kaudu abituriente haridusminister Mait

Oma tulevikku politoloogiaga seostav Kaur Kivirähk võib selleks korraks lipsusõlme lõdvaks lasta – esimene riigieksam on läbi.

RAUNO VOLMAR

Klaassen, misjärel loeb Eesti Raadio saatejuht Tõnis Tirel ette kümme teemat.

Kauril polnud raske teemade hulgast sobivat välja valida. “Mulle meeldisid üsna mitmed teemad,” tunnistab ta. “Mõtlesin hetke ja otustasin “Eurointegratsiooni ja rahvusliku identiteedi” kasuks. Selle kohta on mul lihtsalt piisavalt palju faktilist materjali.” Euroopa Liidu teema haakub noormehetulevikuplaanidega – Kaur Kivirähk tahab minna Tartu Ülikooli politoloogiat õppima.

Noored kirjutavad kunstist

Tallinna Reaalkooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja Sirje Jaup ütles, et nende koolis olid meelisteemad “Kaunid ideaalid, karm tegelik-

kus.” ja “Kunst – kellele ja milleks?”.

“Ideaalidest ja tegelikkusest kirjutajailt võib oodata päris huvitavaid mõtteid,” arutles Sirje Jaup. Samas märkis ta, et selle teema puhul võivad õpilased hakata hädaldama selle üle, kui halb elu tegelikult on. Kunstiteema suur populaarsus oli õpetajale üllatuseks. Tegemist on ikkagi reaalkooli õpilastega. “Aga ega nad pea ju maalikunstist kirjutama. Film ja teater mahuvad samuti kunsti alla,” arutleb ta.

Kirjanduslikke teemasid valisid abiturientid vabateemadest tunduvalt vähem. Kõige rohkem kirjutati naisest mehe kõrval A. H. Tammsaare loomingu põhjal. Fausti ja Hamleti erinevate teede kohta ei tahtnud aga keegi midagi öelda. Sa-

muti ei julgenud ükski õpilane valida esimest teemat, mis kutsus autoriga vaidlema.

Kirjandusteemade vähene populaarsus võib olla tingitud sellest, et kirjutamisel ei lubata kasutada teoseid. “Paljud noored huvituvad luulest, kuid kardavad, et ei mäleta tsitaate peast ja täpsustada pole kusa-gilt,” põhjendas õpetaja Jaup.

Kaur pooldab euroliitu

Kaur kirjutas ehk inimese osast laias ilmas või eurointegratsioonist, proovib Sirje Jaup oma õpilase valikut ära arvata. Euroopa Liidu plusside ja miinuste lahtiseletamisega Kaur parajasti tegelebki. Kui organisatsiooniga liitumise positiivsed küljed üles loetud, toob noormees välja ka euroskeptikute

seisukohad. Igäühele neist lisab ta aga oma vastulaused. Kaur on Euroopa Liidu pooldaja.

“Kui Eesti Euroopa Liiduga ei ühine, on meie riigil oht sattuda Venemaa mõjusfääri,” leiab ta. Identiteedi kadumist noormees ei kard. “Oleme 50 aastat suutnud ühes liidus vastu pidada, suudame ka edaspidi,” pareerib ta euroskeptikute seisukohad. Kirjutamine läheb ladusalt.

“Kuna integratsiooni pooldajate ja euroskeptikute vahel on dialoog, loodame, et meie rahvuslik identiteet integratsiooni tulemusel ei kao, vaid tugevneb,” paneb Kaur Kivirähk paberile viimase lause.

Kui valitsuse pressibüroo direktori Juhan Kivirähki poeg saalist lahkub, jääb üle poole Reaalkooli abiturientidest veel kirjutama.

Kirjandi teemad

1. Vaidlen autoriga (Vabalt valitud kirjaniku teose või loomingu põhjal.)
2. Väärtused, mille eest on makstud eluga (Väliskirjanduse põhjal.)
3. Naine mehe kõrval (Anton Hansen Tammsaare loomingu põhjal.)
4. Kas valida Fausti või Hamleti tee?
5. “Mis on see inimese osa laias ilmas?” Juhan Viiding
6. “Üht hüvelist riiki hoiavad püsti neli voorust: tarkus, mehisus, mõõdukus ja õiglus.” Platon
7. Eurointegratsioon ja rahvuslik identiteet.
8. Kaunid ideaalid, karm tegelikkus.
9. Eestluse elujõu allikad.
10. Kunst – kellele ja milleks?